

WALES **AUDIT** OFFICE
SWYDDFA **ARCHWILIO** CYMRU

Adroddiad yr Archwiliad o Ddatganiadau Ariannol

Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Blwyddyn archwilio: 2011-12

Rhyddhawyd: Medi 2012

Cyfeirnod y ddogfen: FA2012

Diben y ddogfen hon

Dogfen ddrafft yw hon, a ddarperir yn gyfrinachol l'r unig ddiben o wirio cywirdeb a chyflawnder yr wybodaeth sydd ynddi ac er mwyn ceisio safbwyntiau am y casgliadau y daethpwyd iddynt.

Trin cyn ei chyhoeddi

Mae'r ddogfen a'r hawlfraint sydd ynddi yn parhau yn eiddo i'r Archwilydd Penodedig. Mae'n cynnwys gwybodaeth a gafwyd gan Swyddfa Archwilio Cymru dan swyddogaethau statudol er mwyn cyflawni swyddogaethau statudol yn unig, ac fe'i lluniwyd fel sail ar gyfer dogfen swyddogol y gellir ei rhyddhau neu ei chyhoeddi maes o law. Gall hefyd gynnwys gwybodaeth y gallai fod yn drosedd ei rhyddhau o dan adran 54 o Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004. Ac eithrio pan fynegir yn glir fod hynny'n cael ei ganiatáu gan y gyfraith, ni all y ddogfen, nac unrhyw ran o'i chynnwys, gael ei hatgynhyrchu, ei storio mewn system adalw a/na'i throsglwyddo mewn unrhyw ffordd neu mewn unrhyw ffordd, na'i datgelu i unrhyw berson heblaw'r derbynnydd gwreiddiol heb ganiatâd ysgrifenedig Swyddfa Archwilio Cymru. Rhaid ei diogelu drwy'r amser fel na chaiff ei chynnwys ei gyhoeddi na'i gamddefnyddio. Gallai ei defnyddio neu ei datgelu heb ganiatâd arwain at achos cyfreithiol.

Cynnwys

Mae Anthony Barrett, fel yr Archwilydd Penodedig, yn bwriadu rhyddhau adroddiad archwiliad diamod ar eich datganiadau ariannol. Nid oes unrhyw faterion i'w hadrodd i chi cyn eu cymeradwyo.

Adroddiad cryno

Cyflwyniad	3
Adroddiad archwiliad arfaethedig	3
Materion arwyddocaol yn deillio o'r archwiliad	3

Atodiadau

Llythyr Sylwadau terfynol	5
Adroddiad archwiliad arfaethedig yr Archwilydd Penodedig i'r Awdurdod Tân	8
Crynodeb o gywiriadau a wnaed i'r datganiadau ariannol drafft y dylid eu dwyn i sylw'r Awdurdod Tân	10
Sylwadau eraill o ganlyniad i'r Archwiliad	11

Cyflwyniad

1. Anthony Barrett, fel Archwilydd Penodedig, sy'n gyfrifol am roi ei farn ar gywirdeb a thegwch y darlun y mae'r datganiadau ariannol yn ei roi o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru ("yr Awdurdod") fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2012 a'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny.
2. Daeth y datganiadau ariannol drafft am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 i law ar 1 Gorffennaf 2012, ac rydym bellach wedi cwblhau'r gwaith archwilio i raddau helaeth. Rydym yn adrodd ar y materion mwyaf sylweddol sy'n codi o'r archwiliad y credwn fod yn rhaid i chi eu hystyried cyn i'r datganiadau ariannol gael eu cymeradwyo. Mae'r tîm archwilio eisoes wedi trafod y materion hyn gyda Dawn Docx, Claire Dingle a Sandra Forrest.
3. Ni cheisiwn gael sicrwydd llwyr fod y datganiadau ariannol yn gywir, ond yn hytrach, mabwysiedir y cysyniad o berthnasedd. Wrth gynllunio a chynnal yr archwiliad, ceisiwn ganfod camddatganiadau perthnasol yn eich datganiadau ariannol, h.y. rhai a allai gamarwain darllenwyr.
4. Rydym yn barnu mai'r camddatganiadau o'r fath yn berthnasol ar gyfer Awdurdod Tân Gogledd Cymru yw £314,000 ar gyfer incwm a gwariant ac eitemau ar y fantolen. Gall materion ansoddol penodol megis gofynion cyfreithiol a rheoleiddio a sensitifrwydd gwleidyddol hefyd gael effaith sy'n penderfynu pa mor berthnasol yw eitem.
5. Adroddiad archwiliad arfaethedig
6. Bwriad yr Archwilydd Penodedig yw rhyddhau adroddiad archwiliad diamod ar y datganiadau ariannol unwaith y byddwch wedi darparu Llythyr Sylwadau inni yn seiliedig ar yr hyn sydd yn [Atodiad 1](#).
7. Mae'r adroddiad archwiliad arfaethedig yn [Atodiad 2](#).

Materion arwyddocaol yn deillio o'r archwiliad

Camddatganiadau heb eu cywiro

8. Ni chanfuwyd unrhyw gamddatganiadau yn y datganiadau ariannol heb eu cywiro.

Camddatganiadau wedi eu cywiro

9. Mae yna rai camddatganiadau sydd wedi cael eu cywiro gan y rheolwyr, ond rydym yn ystyried y dylid eu dwyn i'ch sylw oherwydd eu bod yn berthnasol i'ch cyfrifoldebau chi am y broses adrodd ariannol. Nodir hwy gydag esboniadau yn [Atodiad 3](#).

Materion arwyddocaol eraill yn deillio o'r archwiliad

10. Yn ystod yr archwiliad byddwn yn ystyried nifer o faterion, ansoddol a meintiol, sy'n ymwneud â'r cyfrifon, a byddwn yn adrodd am unrhyw faterion arwyddocaol i chi. Nid oedd unrhyw faterion yn codi yn y meysydd hyn eleni:
- **Nid oes gennym unrhyw bryderon am agweddau ansoddol ar eich arferion cadw cyfrifon ac adrodd ariannol.** Ystyriwn fod yr wybodaeth a ddarparwyd yn berthnasol, yn ddibynadwy, yn gymaradwy, o sylwedd ac yn hawdd ei deall. Daethom i'r casgliad fod y polisiau cyfrifyddu a'r amcangyfrifon yn briodol a datgeliadau'r datganiadau ariannol yn ddiuedd, yn deg ac yn eglur;
 - **Ni chawson unrhyw anawsterau arwyddocaol yn ystod yr archwiliad.** Daeth yr wybodaeth i law yn brydlon a pharod, ac ni chawson ein cyfyngu yn ein gwaith.
 - **Nid oedd yna unrhyw faterion arwyddocaol a drafodwyd ac a ohebwyd yn eu cylch gyda'r rheolwyr y mae angen i ni adrodd arnynt wrthyh chi.**
 - **Nid oedd yna unrhyw faterion eraill pwysig i'r arolygiaeth o'r broses adrodd ariannol y mae angen i ni adrodd arnynt wrthyh chi.**
 - **Ni ddaethom o hyd i unrhyw wendidau perthnasol yn eich rheolaeth fewnol.** Adroddwn ar y rhain pan nad ydych eisoes yn ymwybodol ohonynt neu pan ydynt yn symptomau o wendidau ehangach yn yr amgylchedd rheoli cyffredinol. Fodd bynnag, nodwyd un gwendid nad yw'n berthnasol a maes posibl arall ar gyfer gwella sy'n ymwneud â rheolaeth fewnol. Manylwyd ar y rhain yn [Atodiad 4](#).

Materion eraill sy'n ymwneud ag archwilio

11. Roedd y Datganiad o Gyfrifon yn cynnwys dyraniad Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, gan gynnwys Cyfrif y Gronfa a'r datganiad Asedau Net. Seiliwyd y cofnodion a'r datgeliadau cyfrifyddu ar ddogfennau a ddarparwyd ar ein cyfer ar ddyraniad Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Atodiad 1

Llythyr Sylwadau terfynol

Anthony Barrett
Swyddfa Archwilio Cymru
24 Heol y Gadeirlan
Caedydd
CF11 9LJ

KPMG LLP
3 Assembly Square
Britannia Quay
Bae Caerdydd
CF10 4AX

[Dyddiad]

Sylwadau am ddatganiadau ariannol 2012

Darperir y llythyr hwn mewn perthynas â'ch archwiliad o ddatganiadau ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012.

Rydym yn cadarnhau ein bod, hyd eithaf ein gwybodaeth a'n cred, ac ar ôl gwneud ymholiadau a ystyriwn yn ddigonol, yn gallu cyflwyno'r sylwadau canlynol i chi.

Sylwadau'r Rheolwyr

Cyfrifoldebau

Rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau dros baratoi'r datganiadau ariannol yn unol â'r gofynion deddfwriaethol a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12; yn benodol, mae'r datganiadau ariannol yn rhoi darlun cywir a theg yn unol â'r rhain.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb dros lunio, gweithredu, cynnal ac adolygu rheolaeth fewnol er mwyn atal a datgelu twyll a chamgymeriad.

Yr wybodaeth a ddarparwyd

Rydym wedi darparu'r canlynol ar eich cyfer:

-
- mynediad llawn:
 - i'r holl wybodaeth yr ydym yn ymwybodol ohoni sy'n berthnasol i baratoi'r datganiadau ariannol megis llyfrau cyfrifon a dogfennau ategol, cofnodion cyfarfodydd a materion eraill;
 - i wybodaeth ychwanegol y gofynnoch amdani gennym at ddibenion yr archwiliad;
 - mynediad anghyfyngedig i staff yr oedd angen cael tystiolaeth ganddynt ar gyfer yr archwiliad, yn eich tyb chi.
 - canlyniadau ein hasesiad o'r risg y gallai'r datganiadau ariannol fod wedi'u camddatgan yn sylweddol o ganlyniad i dwyll;
 - ein gwybodaeth fod twyll wedi'i gyflawni neu amheuaeth o dwyll yr ydym yn ymwybodol ohono, sy'n effeithio ar Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru, ac sy'n ymwneud â:
 - rheolwyr;
 - gweithwyr â swyddogaeth arwyddocaol mewn rheolaeth fewnol; neu
 - eraill lle gallai'r twyll gael effaith berthnasol ar y datganiadau ariannol.
 - ein gwybodaeth am unrhyw honiadau o dwyll, neu amheuaeth o dwyll, sy'n effeithio ar y datganiadau ariannol y rhoddwyd gwybod amdanynt gan weithwyr, cyn-weithwyr, rheoleiddwyr neu eraill;
 - ein gwybodaeth am bob achos hysbys o fethiant i gydymffurfio neu amheuaeth o fethiant i gydymffurfio â deddfau a rheoliadau y dylid ystyried eu heffeithiau wrth baratoi'r datganiadau ariannol;
 - gwybodaeth am bob parti cysylltiedig a holl gysylltiadau a thrafodion partïon cysylltiedig yr ydym yn ymwybodol ohonynt.

Sylwadau ar y datganiadau ariannol

Cofnodwyd yr holl drafodion, yr asedau a'r rhwymedigaethau yng nghofnodion y cyfrifon a chânt eu hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol.

Mae rhagdybiaethau arwyddocaol, a ddefnyddiwyd wrth greu amcangyfrifon cyfrifyddu, gan gynnwys rhagdybio gwerth teg, yn rhesymol.

Mae cysylltiadau a thrafodion partïon cysylltiedig wedi'u datgelu'n briodol a chyfrif wedi'i roi amdanynt.

Mae pob digwyddiad sydd angen ei gymhwyso neu ei ddatgelu wedi'r dyddiad adrodd wedi'i gymhwyso neu ei ddatgelu.

Mae pob mater ymglyfreitha a hawliad posibl neu wirioneddol y dylid ystyried ei effaith wrth baratoi'r datganiadau ariannol wedi'i ddatgelu i'r archwilydd a chyfrif wedi'i roi amdano ac wedi'i ddatgelu yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol cymwys.

Nid oes camddatganiadau, gan gynnwys hepgoriadau, yn y datganiadau ariannol. Nid oes unrhyw gamddatganiadau heb eu cywiro.

Sylwadau gan Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Rydym yn cydnabod bod y sylwadau a wnaed gan y rheolwyr, uchod, wedi'u trafod gyda ni.

Rydym yn cydnabod ein cyfrifoldeb dros baratoi datganiadau ariannol cywir a theg yn unol â'r fframwaith adrodd ariannol perthnasol. Cymeradwywyd y datganiadau ariannol gan Awdurdod Tân Gogledd ac Achub Cymru ar [mewnosoder y dyddiad].

Llofnodwyd gan:

[Swyddog sy'n llofnodi ar ran y rheolwyr]

Dyddiad:

Llofnodwyd gan:

[Swyddog neu Aelod sy'n llofnodi ar ran y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu]

Dyddiad:

Adroddiad archwiliad arfaethedig yr Archwilydd Penodedig i Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Adroddiad yr archwilydd annibynnol i Aelodau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Yr wyf i wedi archwilio datganiadau o gyfrifon a nodiadau cysylltiedig:

- Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru;
- Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

am y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 o dan Ddeddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004.

Mae datganiadau o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn cynnwys y Datganiad o Symudiad Mewn Cronfeydd Wrth Gefn, y Datganiad Cynhwysfawr Incwm a Gwariant, y Fantolen, y Datganiad Llif Arian, a'r nodiadau cysylltiedig.

Mae datganiadau o gyfrifon Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn cynnwys Cyfrif y Gronfa a'r Datganiad Asedau Net.

Y fframwaith adrodd ariannol a ddefnyddiwyd i'w paratoi yw'r gyfraith gymwys a Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011-12 sy'n seiliedig ar y Safonau Adrodd Ariannol Rhyngwladol (IFRS).

Cyfrifoldebau'r swyddog ariannol cyfrifol a'r archwilydd annibynnol

Fel yr eglurwyd yn fanylach yn y Datganiad o Gyfrifoldebau am y Datganiad o Gyfrifon sydd ar dudalennau ..., y swyddog ariannol cyfrifol sy'n gyfrifol am baratoi'r datganiad o gyfrifon, gan gynnwys cyfrifon y gronfa bensiwn, sy'n rhoi darlun cywir a theg.

Fy nghyfrifoldeb i yw archwilio'r datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig yn unol â'r gyfraith gymwys a'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (y DU ac Iwerddon). Mae'r safonau hynny'n ei gwneud hi'n ofynnol i mi gydymffurfio â Safonau Moesegol i Archwilwyr y Bwrdd Arferion Archwilio.

Cwmpas yr archwiliad o'r datganiadau o gyfrifon

Mae archwiliad yn golygu casglu tystiolaeth ddigonol am y symiau a'r datgeliadau a geir yn y datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig er mwyn rhoi sicrwydd rhesymol bod y datganiadau o gyfrifon hynny yn rhydd o unrhyw gamddatganiadau perthnasol, boed y rheini'n cael eu hachosi gan dwyll neu gamgymeriad. Mae hynny'n cynnwys asesu: priodoldeb y polisïau cyfrifyddu ar gyfer amgylchiadau Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru a Chronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân, ynghyd â'r cysondeb o ran eu cymhwyso a'r digonolrwydd o ran eu datgelu; pa mor rhesymol yw'r amcangyfrifon cyfrifyddu arwyddocaol y mae'r swyddog ariannol cyfrifol wedi'u gwneud, a chyflwyniad y datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig yn gyffredinol.

Yn ogystal â hynny, yr wyf yn darllen yr holl wybodaeth ariannol ac annariannol sydd yn y Rhagair Esboniadol er mwyn nodi anghysonderau perthnasol yn y datganiadau o gyfrifon archwiliedig a'r nodiadau cysylltiedig. Os dof yn ymwybodol o unrhyw gamddatganiadau neu anghysonderau perthnasol, byddaf yn ystyried y goblygiadau ar gyfer fy adroddiad.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru

Yn fy marn i, mae'r datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o sefyllfa ariannol Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru fel ag yr oedd ar 31 Mawrth 2012 ynghyd â'i incwm a'i wariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011/12.

Barn ar ddatganiadau cyfrifyddu Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân

Yn fy marn i, mae cyfrifon y gronfa pensiwn a'r nodiadau cysylltiedig:

- yn rhoi darlun cywir a theg o drafodion ariannol Cronfa Bensiwn y Diffoddwyr Tân yn ystod y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2012 ac o swm a threfniadaeth asedau a rhwymedigaethau'r gronfa fel ag yr oeddynt ar y dyddiad hwnnw; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â Chod Ymarfer Cyfrifyddu Awdurdodau Lleol yn y Deyrnas Unedig 2011-12.

Barn ar faterion eraill

Yn fy marn i, mae'r wybodaeth sydd yn y Rhagair Esboniadol am y flwyddyn ariannol paratowyd y datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig ar ei chyfer yn gyson â'r datganiadau o gyfrifon a'r nodiadau cysylltiedig

Materion yr adroddaf yn eu cylch fel eithriad

Nid oes gennyf unrhyw beth i'w adrodd mewn perthynas â'r Datganiad Llywodraethu yr adroddaf wrthyf yn ei gylch os nad yw, yn fy marn i, yn adlewyrchu cydymffurfiaeth â'r fframwaith 'Delivering Good Governance in Local Government' a gyhoeddwyd gan CIPFA/SOLACE ym Mehefin 2007, neu os yw'r datganiad yn gamarweiniol neu'n anghyson â gwybodaeth arall y dof yn ymwybodol ohoni drwy fy archwiliad.

Tystysgrif cwblhau'r archwiliad

Tystiaf fy mod wedi cwblhau'r archwiliad o gyfrifon Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru yn unol â gofynion Deddf Archwilio Cyhoeddus (Cymru) 2004 a'r Cod Ymarfer Archwilio a gyhoeddir gan Archwilydd Cyffredinol Cymru.

Anthony Barrett

Archwilydd Penodedig

Swyddfa Archwilio Cymru,

24 Heol y Gadeirlan,

Caerdydd,

CF11 9LJ

Medi 2011

Atodiad 3

Crynodeb o gywiriadau a wnaed i'r datganiadau ariannol drafft y dylid eu dwyn i sylw'r Awdurdod Tân

Yn ystod ein harchwiliad, canfuwyd y camdatganiadau canlynol a gywirwyd gan y rheolwyr, ond ystyriwn y dylid eu dwyn i'ch sylw oherwydd eu bod yn berthnasol i'ch cyfrifoldebau chi dros y broses adrodd ariannol.

Hefyd, gwnaed nifer o newidiadau i'r datganiadau ariannol drafft o ran cyflwyniad.

Gwerth y cywiriad	Natur y cywiriad	Y rheswm am y cywiriad
Dr Credydwyr £79,000	Hysbys	Cywiro'r cronïad diwedd blwyddyn
Cr Dyledwyr £79,000		

DRAFT

Atodiad 4

Sylwadau Archwilio eraill

Yn ystod yr archwiliad, canfuwyd y materion canlynol sy'n ymwneud â rheolaeth fewnol y barnwyd nad ydynt yn berthnasol, ond ystyriwn y dylid eu dwyn i'ch sylw.

Sylw	Argymhelliad	Ymateb y rheolwyr
Canfuwyd nad oes unrhyw broses ffurfiol ar gyfer rhoi gwybod am waredu asedau sefydlog i'r adran gyllid. Mae yna berygl nad yw pob gwarediad yn cael ei gydnabod na'i awdurdodi'n briodol.	Dylid cyflwyno proses waredu safonol gyda'r awdurdodiadau priodol.	Caiff system ei ffurfioli i roi gwybod i gofrestr asedau'r adran gyllid

DRAFT

WALES AUDIT OFFICE
SWYDDFA ARCHWILIO CYMRU

Wales Audit Office
24 Cathedral Road
Cardiff CF11 9LJ

Tel: 029 2032 0500

Fax: 029 2032 0600

Textphone: 029 2032 0660

E-mail: info@wao.gov.uk

Website: www.wao.gov.uk

Swyddfa Archwilio Cymru

24 Heol y Gadeirlan
Caerdydd CF11 9LJ

Ffôn: 029 2032 0500

Ffacs: 029 2032 0600

Ffôn Testun: 029 2032 0660

E-bost: info@wao.gov.uk

Gwefan: www.wao.gov.uk